

Lähtökohdat neuvotteluihin talousarviosta 2024

Mediatilaisuus 23.10.2023

Talousarviopäällikkö Pia Ojavuo

Pormestari Juhana Vartiainen

Helsinki

Mediatilaisuuden sisältö

- Tilaisuuden avaus
 - Ulkoisen viestinnän yksikön päällikkö Pi Krogell-Magni
- Kaupungin talouden toimintaympäristö ja kaupungin talousarvioneuvottelijoille jaetun aineiston esittely
 - Talousarviopäällikkö Pia Ojavuo
- Tavoitteet vuoden 2024 talousarvioneuvotteluihin
 - Pormestari Juhana Vartiainen
- Talousarvioprosessin eteneminen
- Median kysymykset

Yhteensovitettu laskelma 2024

23.10.2023

Pia Ojavuo
Talousarviopäällikkö

Helsinki

TA2024 päätösaikataulu

- **Kaupunginhallitus:** talousarvion raami ja laadintaohjeet 5.6.
- Aloitustilaisuus kaupunginhallitusryhmien neuvottelijoille 23.10.
- **Vero-%** esitys julkaisu Khs listalla 26.10.
- Neuvottelut 27.10 -
- **Kaupunginhallitus:** 1. käsittely vero-% 30.10.
- **Pormestarin esityksen julkaisu**, ilmoitetaan myöhemmin
- **Kaupunginhallitus:** vero -% päätös, 1. pormestarin esitys 6.11.
- **Kaupunginhallitus:** 2. käsittely: ta- päätösesitys 13.11.
- **Valtuusto:** päätös vero-% vuodelle 2024 15.11.
- Talousarvio valtuuston listalle 16.11.
- **Valtuusto:** Talousarvio- ja suunnitelma 2024-2026 **22.11.**

Materiaalit ja visualisointi

hel.fi/talousarvio sivulla julkaistaan:

- Diapaketti
- Yhteensovitettu laskelma PDF
- Visualisointi

Yhteensovitetusta laskelmasta on toteutettu visuaalinen Power-BI-sovellus

Sovellus päivitetään **pormestarin esityksen mukaiseksi.**

- [Yhteensovitetun laskelman visualisointi](#)

Ohje:

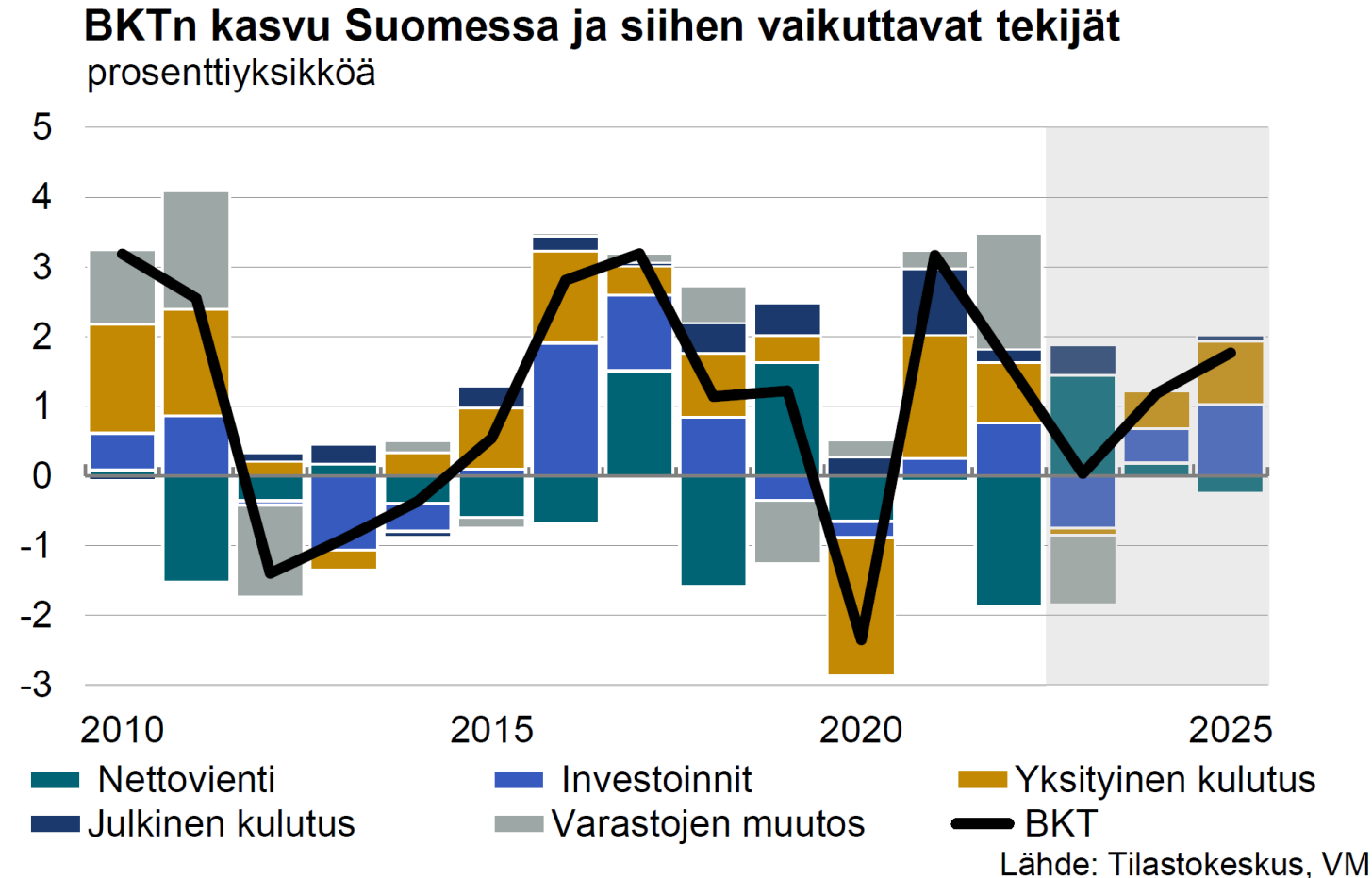
- Esityksen eri näyttöihin liikutaan alalaidassa olevilla nuolilla, viemällä hiiren sivunumeroiden päälle näkee sivujen aihealueet
- Hiiren avulla voi tutkia tietoja tarkemmin, klikkaamalla piirakka-graafin lohkoa/palkki kaavion vuotta, sivun graafit päivittyvät valinnan mukaan.
- Klikkaamalla toimitilan nimeä luettelossa, se nousee kartalle ja näyttää graafissa rakentamisvuodet ja kustannukset sekä minkä toimialan hanke on.

Talousarvion perusteet

- Talousarvio perustuu **kaupunkistrategiaan**, jota toteutetaan **toiminnan tavoitteilla ja määrärahojen kohdennuksilla**
- Tulokehitysarviot perustuvat valtiovarainministeriön syksyn taloudellisen katsauksen talouskehityksen arvioihin sekä kuntaliiton verokehikkoon ja valtionosuuslaskelmiin.
- Verotuloarviot perustuvat esitettyihin veroprosentteihin ja niissä on huomioitu lakimuutoksen mukainen maapohjan yleisen kiinteistöveron alarajan nosto 0,93 %-> 1,3 %.
- Helsinki toteuttaa vastuutaan julkisen talouden kestävyys turvaamisessa. **Kaupunkistrategian mukaisesti** yhteensovitettu laskelma 2024 **perustuu käyttömenojen kasvun vastuuperiaatteeseen.**
- Strategian mukaisesti taloussuunnitelman **kokonaisinvestoinnit on mitoitettu rahoituksellisesti alijäämärajoitteen mukaisesti kestäväälle tasolle** toiminnan ja investointien rahavirran sekä lainakannan kasvun näkökulmasta.

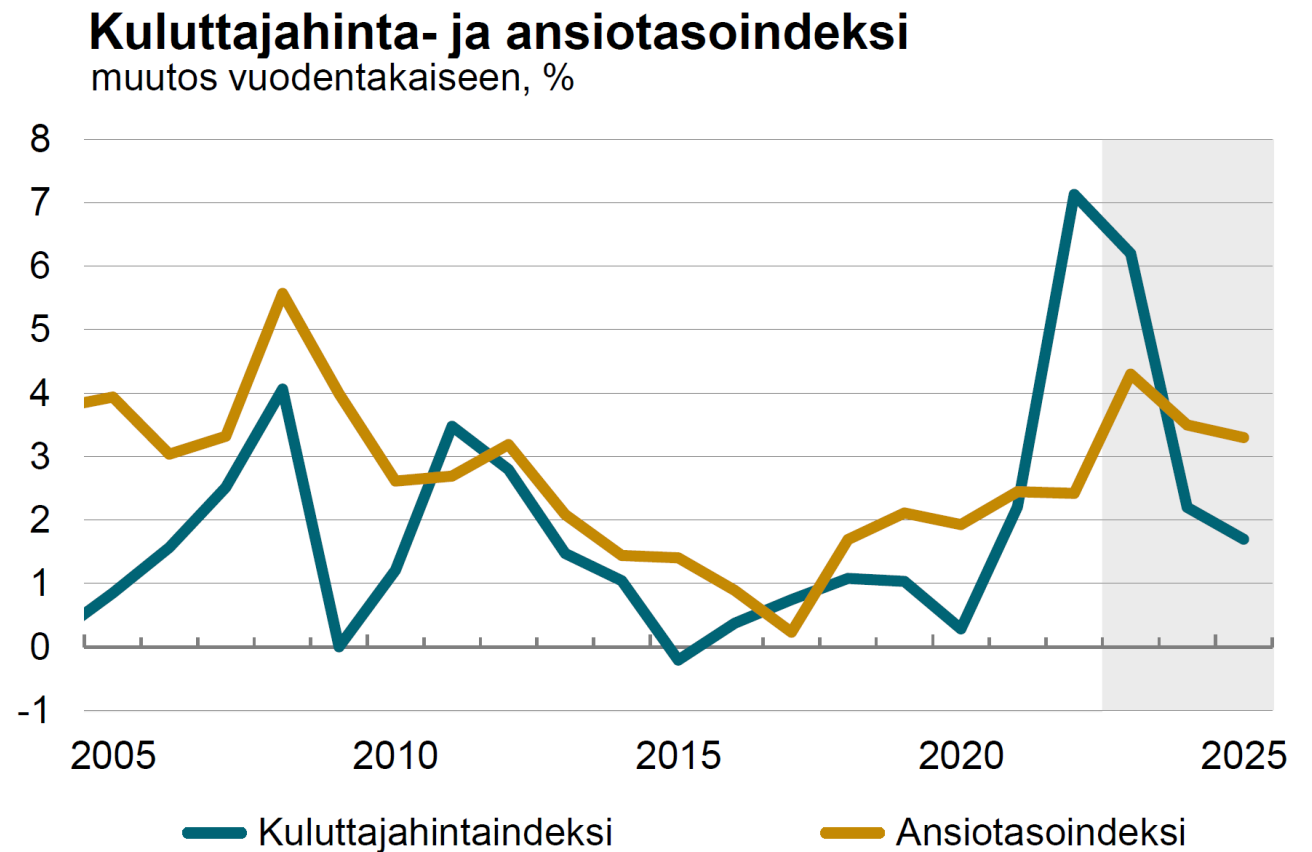
Suomen talous on taantumassa loppuvuoden – kasvua odotetaan jo ensi vuonna

- Suomen talous ei kasva vuonna 2023, kun hintojen ja korkojen nousu vähentää kotitalouksien kulutusta ja yksityisiä investointeja.
- Inflaation hidastuminen ja palkankorotukset kääntävät talouden 1,2 prosentin kasvuun vuonna 2024.
- Investointien ja kulutuksen kasvu vahvistuu vuonna 2025 ja bruttokansantuote (BKT) kasvaa 1,8 prosenttia.

Inflaation hidastuminen ja palkankorotukset lisäävät kotitalouksien ostovoimaa

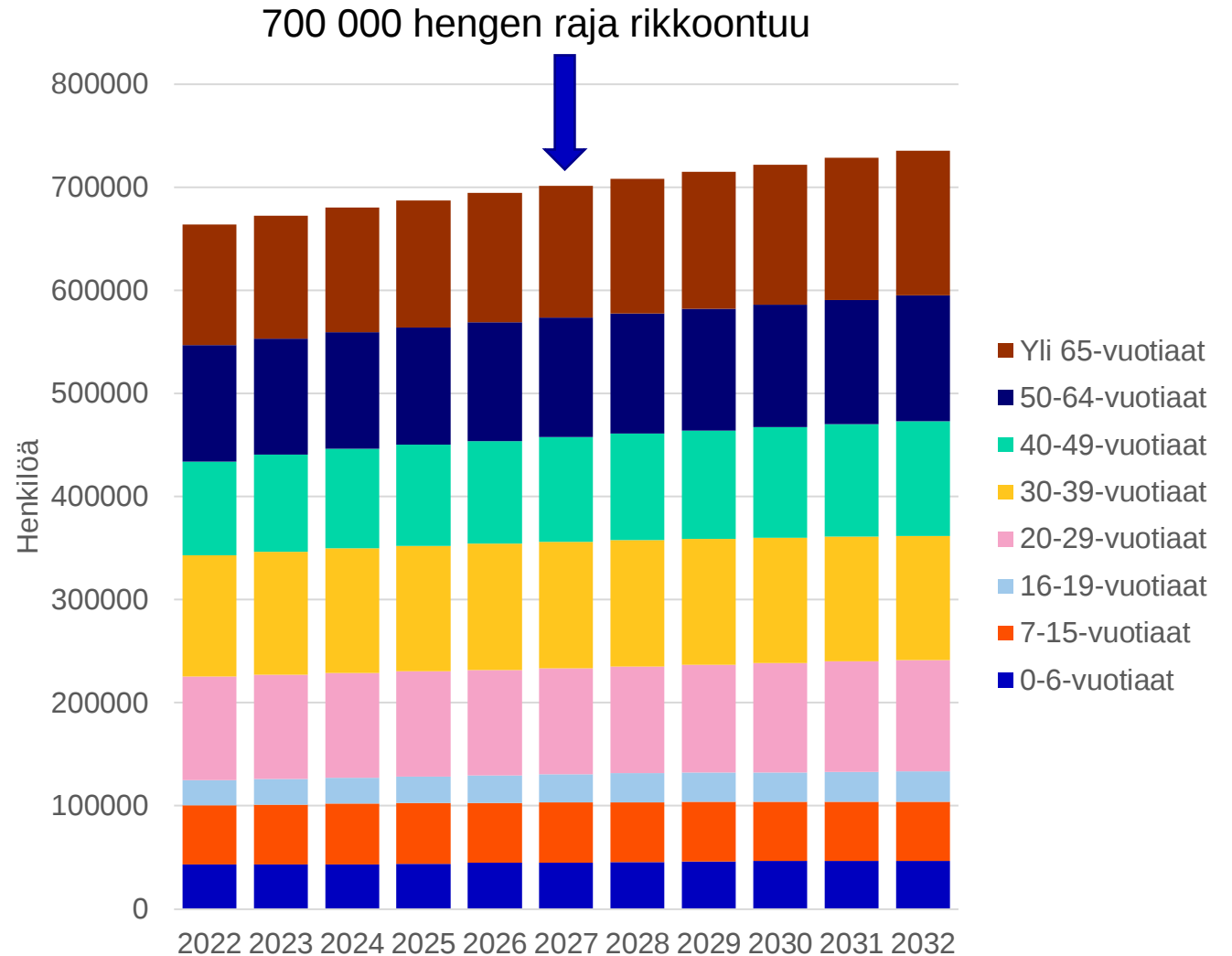
- Hintojen nousu hidastuu laajalaisesti ja inflaatio on 2,2 prosenttia vuonna 2024.
- Palkat ja etuudet nousevat.
- Ostovoiman paranemisen myötä yksityinen kulutus kääntyy kasvuun ensi vuonna.

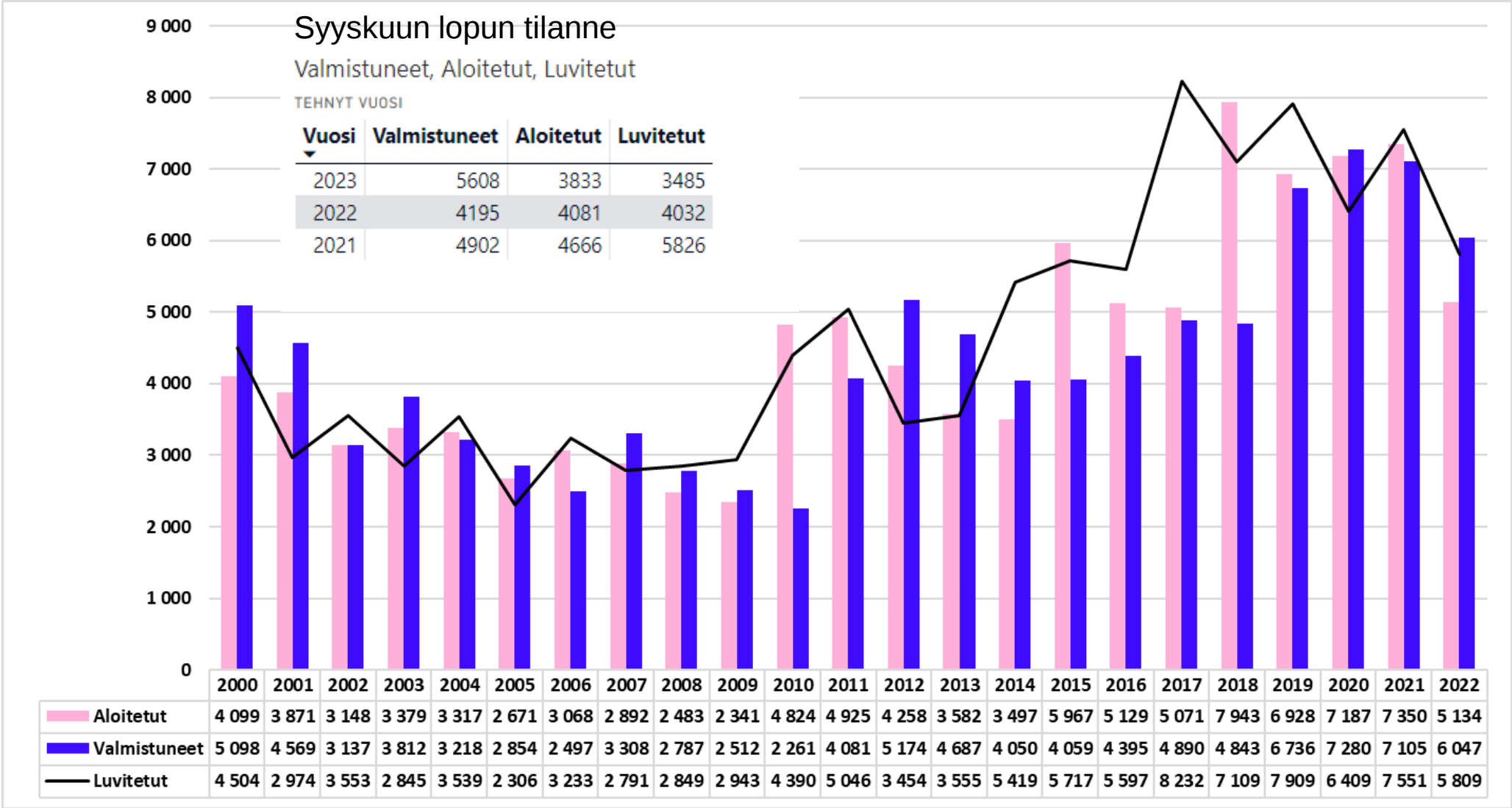
Lähde: Tilastokeskus, VM

Helsingin väestön kasvu nopeutunut

- Väestön määrä kasvaa **kahden ensimmäisen vuoden aikana hieman yli 8000 hengellä vuodessa (1,2 %)**, myöhemmin hieman alle 7000 hengellä vuodessa (1,0 %)
- Väestön vanhenee, yli 65 vuotta täyttäneiden ryhmässä kasvua noin 20 000 henkeä 10 vuoden aikana
- Alle kouluikäisten määrä kasvaa vajaalla 4000 lapsella
- Kouluikäisten määrä pysyy nykyisellä tasolla johtuen viime vuosien matalasta syntyneiden määrästä
- **Vieraskielisten määrä kasvaa Helsingissä yli 40 000 hengellä seuraavan 10 vuoden aikana**

Asuntorakentamisen huippuvuosista tullaan alas, mutta pitkällä aikavälillä tarkasteltuna rakentaminen ei ole Helsingissä romahtanut

Suhdannevaihtelun huomioivan **toteumaennusteen** mukaan valmistuisi

2023: 7000
2024 : vajaa 6000 asuntoa.

Asuntomarkkinan ja rakentamisen elpymisen on ennustettu tapahtuvan jo **vuoden 2024 aikana** toimintaympäristön vakiintumisen myötä.

Kaupunkistrategian taloustavoitteet

Kaupunkistrategian taloustavoitteet

Käyttötalouden vastuuperiaate

Sitoudumme valtuustokauden alussa käyttömenojen kasvun vastuuperiaatteeseen. Vuosittaiset talousarviot eivät ylitä vastuuperiaatteen mukaista menotasoa.

Käyttötalousmenojen kasvu sidotaan

- kustannustason (peruspalvelujen hintaindeksi) ja
- väestönkasvun muutokseen sekä
- tuottavuustavoitteeseen (-0,5 %)

%	2024	2025	2026
Peruspalvelujen hintaindeksi			
Kokonaisväestönkasvu			
Tuottavuus	-0,50	-0,50	-0,50
Käyttömenojen kokonaismuutos			

Toiminnan ja investointien rahavirran alijäämärajoite

Kokonaisinvestoinnit mitoitetaan kestäväälle tasolle.

Toiminnan ja investointien rahavirta voi olla alijäämäinen valtuustokauden aikana yhteensä enintään julkisen talouden suunnitelmassa ja kuntatalousohjelmassa paikallishallinnolle asetetun alijäämätavoitteen verran (-0,5 % BKT:sta).

		TP 2022	E 2023	TA 2023	TA 2024	TS 2025
A	Paikallishallinnolle asetettu (-0,5 % alijäämärajoite)					
B	Joukkoliikenne-investointeihin kohdistuvat takausvastuut					
A+B	Alijäämärajoitteen €-taso					
C	Toiminnan ja investointien rahavirta					
A+B+C	Erotus					
A+B+C	Kumulatiivisesti					

Valmistelussa vastuuperiaatteen ulkopuolisiksi eriksi on huomioitu

1. **Sotepe-** toimialalta siirtyvien palvelujen ja toimintojen kustannukset
2. **Säätiöiden** kertaluontoiset pääomitukset ja avustukset
 - ADM 30 M€
 - Korkeasaari 2,3 M€
3. **Kotouttamislain voimaantuloon valmistautumisen** sekä toimialoilla tehtävän kotouttamista edistävän työn resursointi **valtiolta saatavilla** laskennallisilla kotouttamiskorvauksilla 3 M€
4. **Varautuminen:** ICT infran cyber- ja tietoturvan, sekä toimintakyvyn parantamiseen **3 M€**
5. **Kotikuntakorvausmenojen osalta** vain menojen ja tulojen kasvun erotus 3,5 M€ (menokasvu 6,2 M€)
6. **Kaskon yksityisten sopimuskoulujen vuokramallin muutos** (rakentamisaikaisen arvonlisäveron vähennyskelpoisuus) **1,7 M€**

Vastuuperiaatteen osatekijät 2024

1. Vuoden 2023 peruspalvelujen hintaindeksin muutos noussut 3,8 % → 5,1 %	VM julkaisu	10/2022	6/2023	10/2023	Muutos
2. Vuoden 2024 peruspalvelujen hintaindeksin muutos laskenut 3,0 % → 2,2 % työttömyys- ja sairausvakuutusmaksun alentamiseen perustuen	PPHI 2023	3,8	5	5,1	1,3
3. Vuoden 2023 väestönkasvuksi arvioitu 0,8%, toteuma 2023 jo niin korkea, että arviota nostettu 1,23 %:iin.	PPHI 2024		3,0	2,2	-0,8

Vuoden 2024 vastuuperiaatteessa huomioidaan vuoden 2023 palkkaratkaisu, kustannustason nousu sekä korkea väestönkasvu nostamalla kasvuprosenttia 1,73 %-yksiköllä

Vastuuperiaateperusteet raamissa 2024		Päivitetyt perusteet talousarvio 2024	
PPHI 2024	3,0	PPHI 2024	2,2
Väestönkasvu 2024	1,2	Väestönkasvu 2024	1,2
Tuottavuus	-0,5	Tuottavuus	-0,5
<u>Vuoden 2023 ind.kasvusta</u>	<u>1,2</u>	<u>Vuoden 2023 ind. kasvusta</u>	<u>1,3</u>
Yhteensä	4,9	<u>Vuoden 2023 väestönmuutoksesta</u>	<u>0,43</u>
		Yhteensä	4,63
Liikkumavara	107 M€	Liikkumavara	96 M€

Palkkojen sivukulukuprosentin aleneminen pienentää toimialojen henkilöstökustannuksia 2024

MAKSU	2022	2023	2024*	2025*	2026*
Sairausvakuutusmaksu	1,34	1,53	1,14	1,35	1,33
Työttömyysvakuutusmaksu	2,05 ^{a)}	2,06 ^{b)}	1,09 ^{c)}	1,09 ^{d)}	1,09 ^{d)}
Kevan jäsenyhteisön eläkemaksu yhteensä, keskimääräinen työnantajan osuus	20,34	19,84	19,8	19,8	20,2
Työnantajan osuus palkkaperusteisesta eläkemaksusta ^{e)}	16,84	16,84	16,8	16,8	17,25
Tasausmaksu (suhteessa Kevan jäsenyhteisöjen palkkasummaan) eläkemenerusteinen maksuosa 2022 ^{f)}	3,5	3,0	3,0	3,0	3,0
Valtion eläkejärjestelmän kuntasektorin maksu, keskimääräinen työnantajan osuus	16,57	16,38	16,4	16,4	16,9
Muut erät (keskimäärin)	0,70	0,7	0,7	0,7	0,7
TYÖNANTAJAN MAKSUT KESKIMÄÄRIN	24,26	23,99	22,64	23,8	24,2
Maksumuutos, %-yksikköä ed. vuodesta	-0,39	-0,27	-1,4	+1,2	+0,4
Vakuutetun eläkemaksu (alle 53v. tai yli 62v.)	7,15	7,15	7,15	7,15	7,15
Vakuutetun eläkemaksu (53-62v.)	8,65	8,65	8,65	8,65	-

⁴ Lähde: Eläketurvakeskus, Valtiovarainministeriö, valtioneuvosto, Keva 10.10.2023

Talousarvion laadintaohjeessa vuoden 2024 sivukulut on ohjeistettu budjetoimaan 0,97 % korkeampana kuin 10.10.2023 päivitetty tieto.

Sairausvakuutusmaksu:

- 1,3 % → 1,14%

Työttömyysvakuutusmaksu:

- 1,9 % → 1,09

Tulosbudjettivaiheessa sivukuista säästyvät määrärahat voidaan kohdentaa muihin

käyttötarkoituksiin:

- Kasko 5,6 M€
- Kuva 0,8 M€
- Kymp 1 M€
- Kanslia 0,6 M€
- Stara 0,5 M€
- Palke 0,5 M€
- Talpa 0,2 M€

Yhteensä 9,2 M€

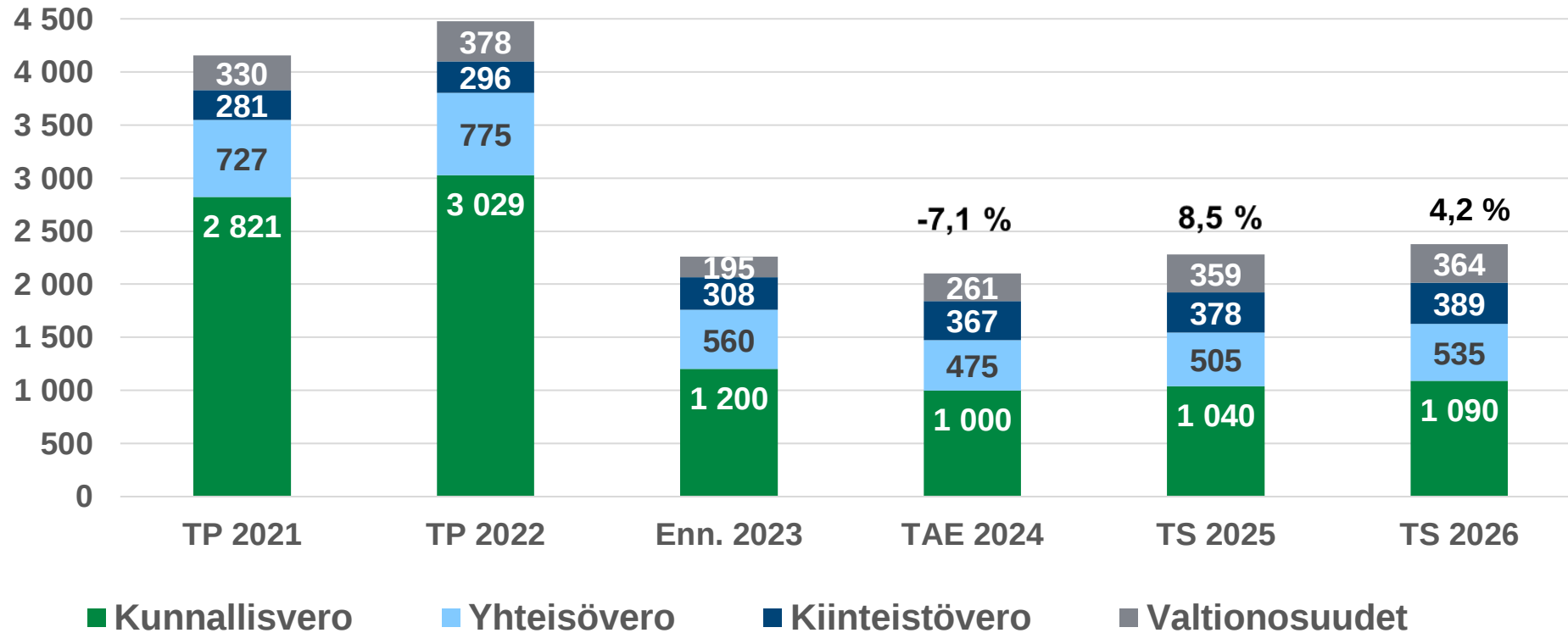
Laskelman verotulot perustuvat vuodelle 2024 esitettäviin veroprosentteihin

- 2023 kunnallisveroprosentti on **5,36 %** sote uudistuksesta johtuen. Vuodelle 2024 kuntien on ilmoitettava tuloveroprosentti **prosenttiyksikön kymmenyksen** tarkkuudella
 - Strategiaohjelman mukaan **valtuustokaudella pidättäydytään kunnallisveron korotuksista** ja siten vuoden 2023 talousarvio perustuu alaspäin pyöristettyyn kunnallisveroprosenttiin **5,3 %**
- **Maapohjan** yleinen kiinteistöveroprosentti vuonna 2024 **voimassa olevan kiinteistöverolain mukaiseen alarajaan (0,93 % → 1,30 %)**
- **Rakennusten** yleinen kiinteistöveroprosentti **0,93 %**
- Vakituisten asuinrakennusten veroprosentti **0,41 %**
- Muiden asuinrakennusten veroprosentti **0,93 %**
- Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti vuonna 2024 **voimassa olevan kiinteistöverolain mukaiseen alarajaan (3,93 % → 4,30 %)**
- Voimalaitosten veroprosentti **3,10 %**

*Hallituksen esitys laiksi kiinteistöverolain muuttamiseksi (HE 39/2023 vp): **maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentin alaraja** nostetaan 0,93 prosentista 1,30 prosenttiin*

Verorahoitus pienenee vuodesta 2023

Milj. eur

Kunnallisveroprosentin tuotto

2023 223,9 milj. euroa
 2024 186,6 milj. euroa
 2025 194,0 milj. euroa

Verotulot yht. € asukas

2023 3 076
 2024 2 707
 2025 2 797

2024:

- Vuoden 2022 korkeamman veroprosentin vaikutukset poistuvat
- Kunnallisvero – 0,06 %-yksikköä
- maapohjan kiinteistöveron alarajan nostaminen 0,93-1,3 %:iin kasvattaa kiinteistöverotuloja 52 M€

2025:

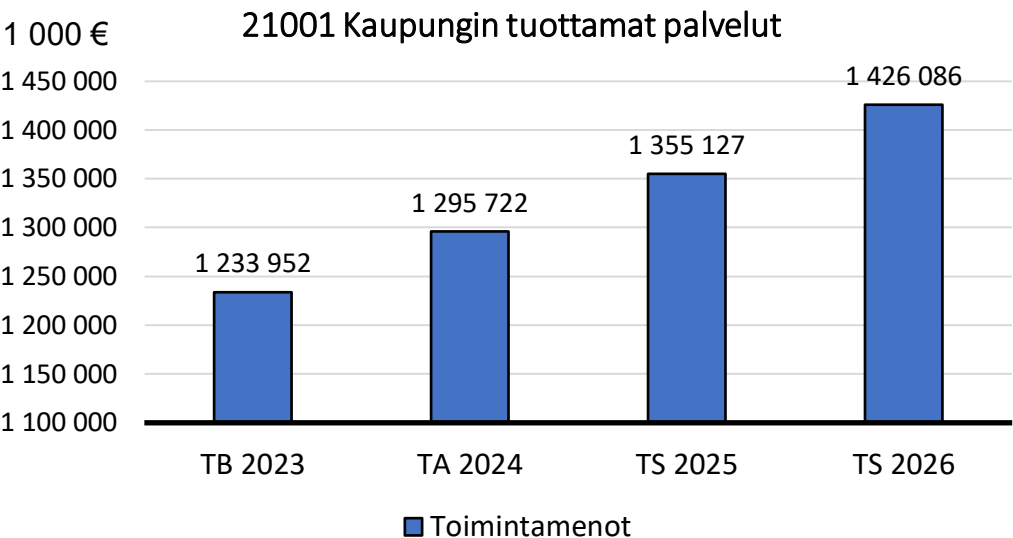
- TE 2025 palvelujen siirtyminen kunnille rahoitetaan vos-järjestelmän kautta, nostaa vuoden 2025 valtionosuutta

Käyttötalouden vastuuperiaatteeseen sovitettut toimialojen laskelmat

Yhteenveto toimialojen yhteensovitetuista laskelmista

- **Kunta-Helsingin tuloslaskelman** (sisältäen liikelaitokset sekä rahastot) **ulkoisten toimintamenojen kasvu vuonna 2024 on 5,3 %** verrattuna 2023 talousarvioon.
- Kun menokasvusta huomioidaan pois vastuuperiaatteen soveltamisen ulkopuolelle jätettävät menoerät (dia 13) ja tarkastellaan menokasvua pääluokkien 1-4 osalta, **yhteensovitetun laskelman toimintamenojen kasvu on vastuuperiaatteen mukainen 4,63 %**
- Yhteensovitetussa laskelmassa **toimintamenojen kasvu on kohdennettu erityisesti peruspalveluihin**, joissa väestönkasvu suorimmin lisää kustannuksia.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

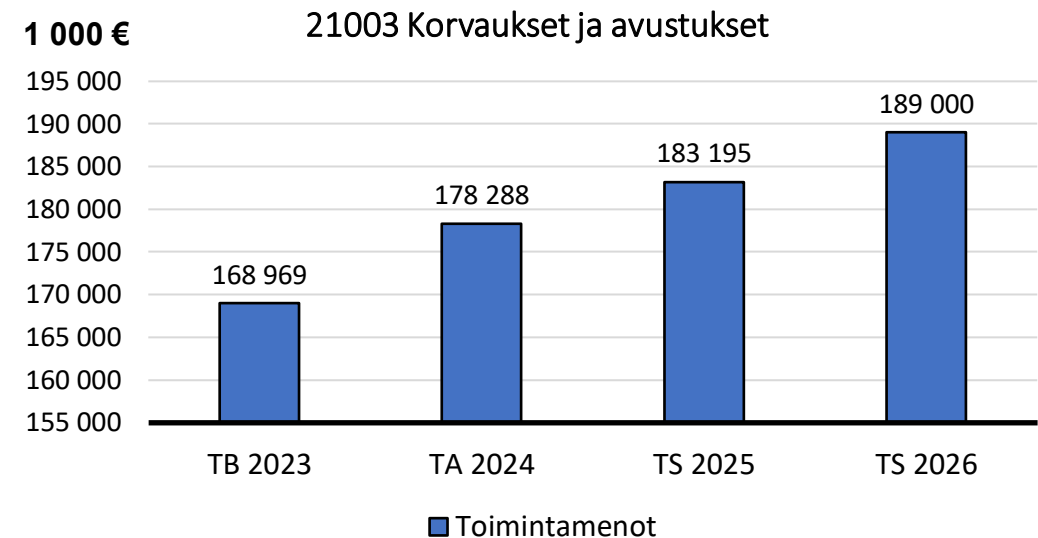
1 000 €	TB 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintamenot (€)	1 233 952	1 295 722	1 355 127	1 426 086
Muutos (€)		61 770	59 405	70 959
Muutos (%)		5,0 %	4,6 %	5,2 %

*Sotepe-uudistuksesta johtuen vertailukelpoisia lukuja ei ole vuoden 2022 osalta saatavilla

Kasvu 61,7 M€ ja 5,0 %, määrärahat sisältävät varauksen asiakasmäärien kasvuun (erityisesti perusopetus), henkilöstökulujen ja- muiden kustannusten, palveluostojen - sekä tilavuokrien kasvuun

Muutos lautakuntaesitykseen nähden -1 M€

Työttömyysvakuutus- ja sairausvakuutusmaksun aleneminen mahdollistaa **5,6 M€ uudelleen kohdentamisen** tulosbudjeteissa.
=> Palveluihin kohdennettavissa 4,6 M€ lautakuntaesitystä **enemmän**

1 000 €	TB 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintamenot (€)	168 969	178 288	183 195	189 000
Muutos (€)		9 319	4 907	5 805
Muutos (%)		5,5 %	2,8 %	3,2 %

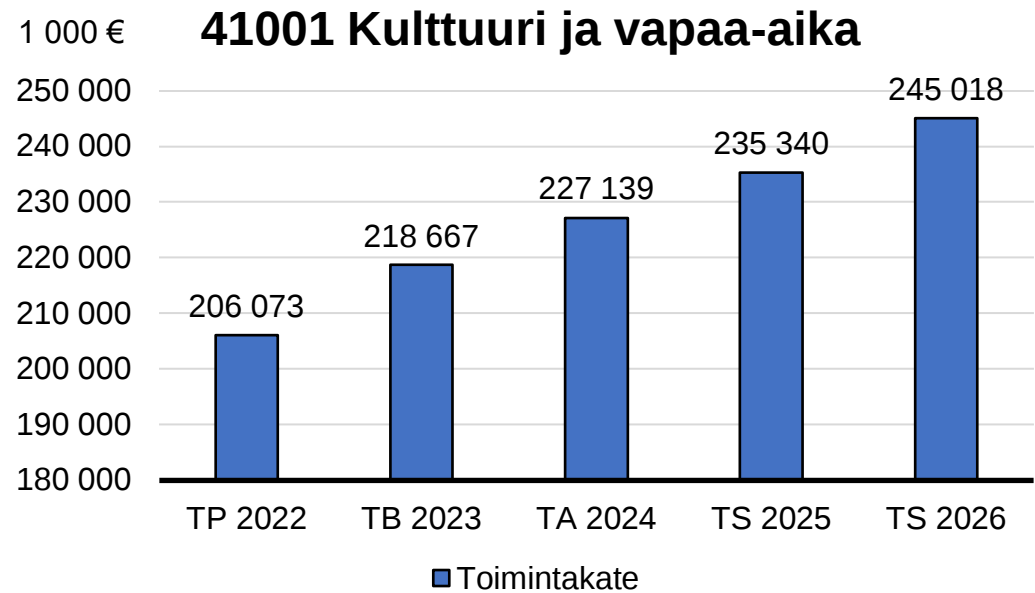
*Sotepe-uudistuksesta johtuen vertailukelpoisia lukuja ei ole vuoden 2022 osalta saatavilla

Kasvu 9,3 M€, 5,5 % Sisältää mm. yksityisen hoidon tuen korotuksen.

Vastuuperiaatteessa huomioitu **kotikuntakorvausmenojen osalta** vain menojen ja tulojen kasvun erotus 3,5 M€ (menokasvu 6,2 M€)

Vastuuperiaatteen ulkopuolella yksityisten sopimuskoulujen vuokramallin muutos 1,7 M€).

Kulttuuri ja vapaa-aika

1 000 €	TP 2022	TB	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintakate (€)	206 073	218 667	227 139	235 340	245 018
Muutos (€)		12 594	8 472	8 201	9 678
Muutos (%)		6,1 %	3,9 %	3,6 %	4,1 %

Vuoden 2023 osalta käytetty vertailukelpoistettua lukua, vuosi 2022 ei ole vertailukelpoinen.

Vuoden 2024 talousarvion **toimintakate heikkenee 8,5 M€ (3,9 %)**

- Tulojen heikko kasvu (mm. remonttien vuoksi suljetut liikuntapaikat, maksullisten palvelujen tuottojen maltillinen kehitys)
- Toimintamenot kasvavat pääosin palkankorotuksista ja muusta kustannustason noususta johtuen

Määrärahakasvulla ja määrärahojen uudelleen kohdennuksilla voidaan kattaa palkankorotukset ja muu kustannustason muutos.

Muutos lautakuntaesitykseen nähden: **toimintakate + 0,7M€**

- Esim. tulojen kasvattaminen (0,2 M€) sekä hallinto- ja konsulttipalvelujen sopeutus (0,5 M€).

Työttömyysvakuutus- ja sairausvakuutusmaksun aleneminen mahdollistaa **0,8 M€ uudelleen kohdentamisen** tulosbudjeteissa.

Kaupunkiympäristö toimialan talousarviokohtarakenne (8 ta-kohtaa 2024)

Toimialan palvelutoiminta

-
- 3 10 01 *Kaupunkirakenne ja hallinto (menot)
 - 3 10 02 Tilat ja rakennuttaminen (toimintakate)
 - 3 10 03 Asuntotuotanto (toimintakate)
 - 3 10 08 Palvelut ja luvat *(toimintakate)
 - 3 10 09 Yleisten alueiden kunnossapito (menot)

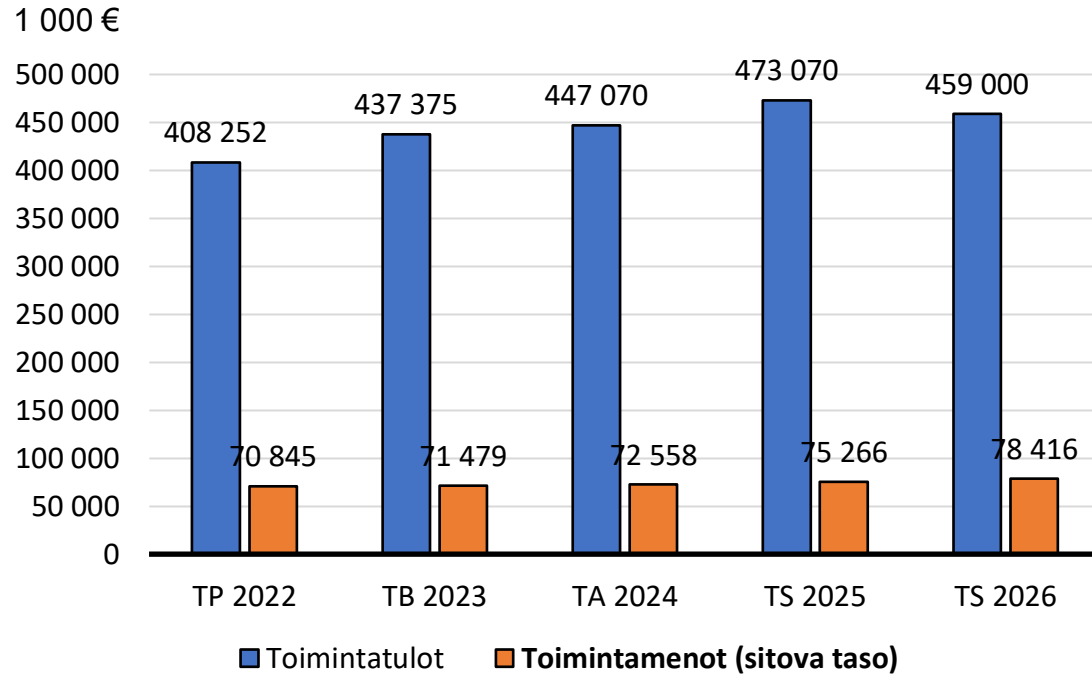
* Yleiset alueet siirtyneet

** Asumisyksikkö siirtynyt

Joukkoliikenteen tukeminen

- 3 10 04 HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet (menot)
- 3 10 06 Tuki HKL-liikelaitokselle (menot)
- 3 10 07 Infrakorvaus HSL:tä ja maksu Kaupunkiliikenne Oy:lle (toimintakate)

Kaupunkirakenne ja hallinto

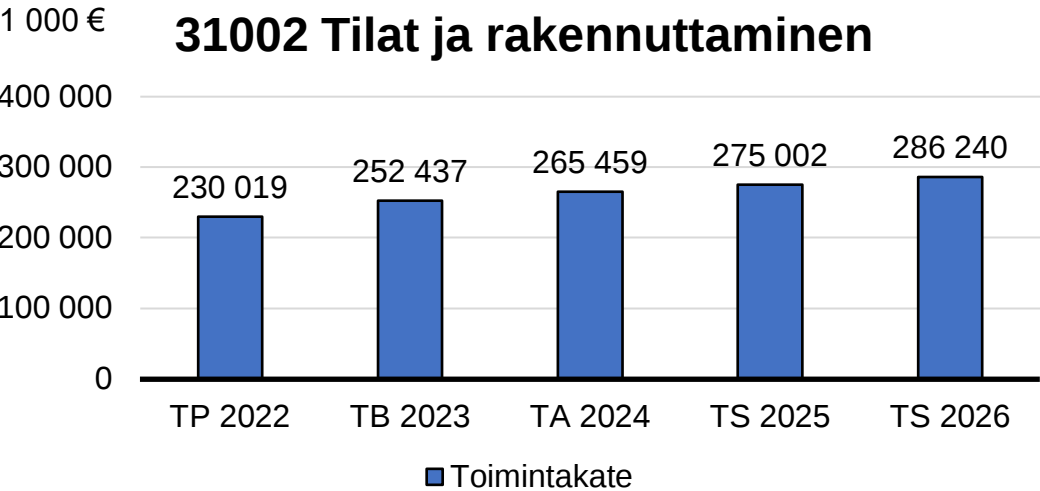

1 000 €	TP 2022	TB 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot (€)	408 252	437 375	447 070	473 070	459 000
Muutos (€)		29 123	9 695	26 000	-14 070
Muutos (%)		7,1 %	2,2 %	5,8 %	-3,0 %
Toimintamenot (€)	70 845	71 479	72 558	75 266	78 416
Muutos (€)		634	1 079	2 708	3 150
Muutos (%)		0,9 %	1,5 %	3,7 %	4,2 %

*Talousarviorakenne muutoksista johtuen vuosien 2022-2023 osalta on käytetty vertailukelpoistettuja lukuja

- Vuoden 2024 talousarvion menot kasvavat 1,1 miljoonaa euroa (1,5 %).
- Määrärahakasvulla ja määrärahojen uudelleen kohdennuksilla voidaan kattaa palkankorotukset ja muu kustannustason muutos.
- Tulot kertyvät pääosin ulkoisista maanvuokrista sekä maan ja kiinteistöomaisuuden myynneistä. Vuonna 2025 tuloja kasvattaa kertaluontoinen yksittäinen, poikkeuksellisen korkea, maankäyttösopimuksen korvaus.
- **Muutos lautakuntaesitykseen nähden: toimintamenot - 1,5 M€**
 - vuodelle 2023 virheellisesti tehtyjen ICT-vyörytysten korjaaminen (0,8 M€) ja 2024 ICT-vyörytysten korjaus (0,2 M€)
 - hallinto- ja konsulttipalvelujen sopeutus (0,5 M€).
- Sairaus- ja työttömyysvakuutusmaksujen alennus mahdollistaa kaupunkirakenne ja hallinto ta-kohdalla **0,4 M€** uudelleen kohdentamisen tulosbudjeteissa.

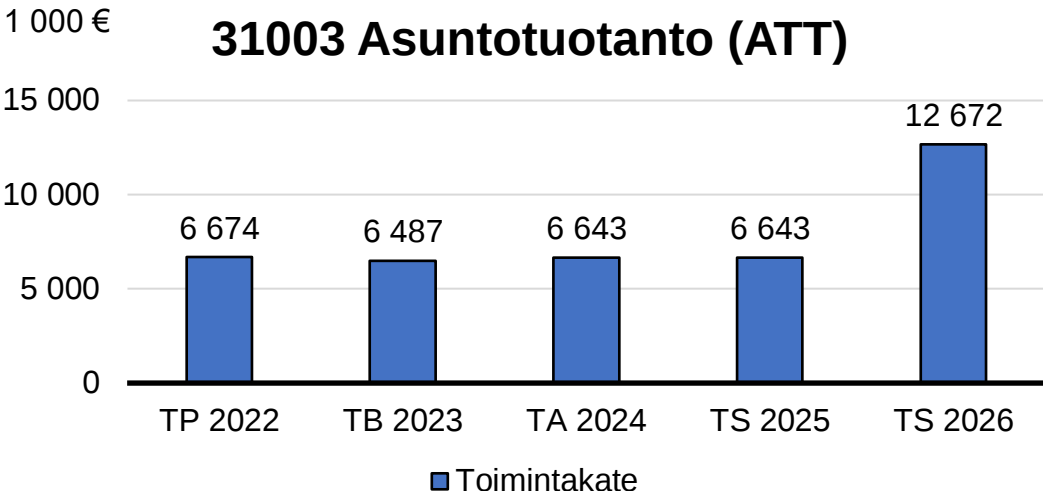
Tilat ja rakennuttaminen sekä Asuntotuotanto

1 000 €	TP 2022	TB 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintakate (€)	230 019	252 437	265 459	275 002	286 240
Muutos (€)		22 418	13 022	9 543	11 238
Muutos (%)		9,7 %	5,2 %	3,6 %	4,1 %

Vuosien 2022-2023 osalta käytetty vertailukelpoistettuja lukuja

- Vuoden 2024 talousarvion **toimintakate paranee 13,1 M€ (5,2 %)** johtuen pääosin sisäisten vuokrien indeksi- ja tasokorotuksista.
- **Muutos lautakuntaesitykseen nähden toimintakate + 0,4 M€**
 - vuodelle 2023 virheellisesti tehtyjen ICT-vyörytysten (menojen) korjaus.
- **Työttömyys- ja sairausvakuutusmaksujen lasku** mahdollistaa **0,2 M€** uudelleen kohdentamisen tulosbudjettivaiheessa

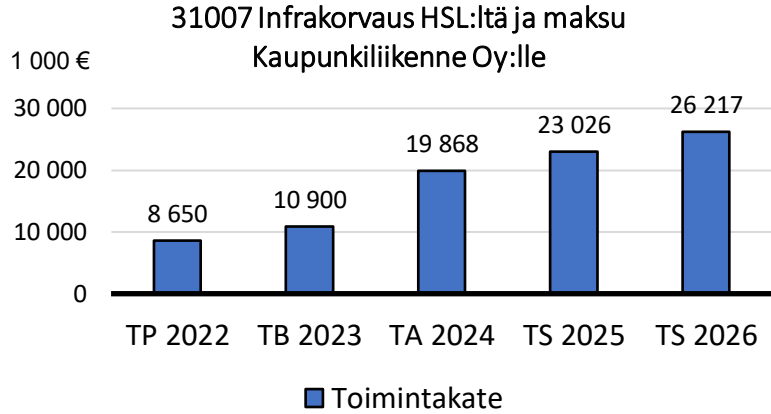
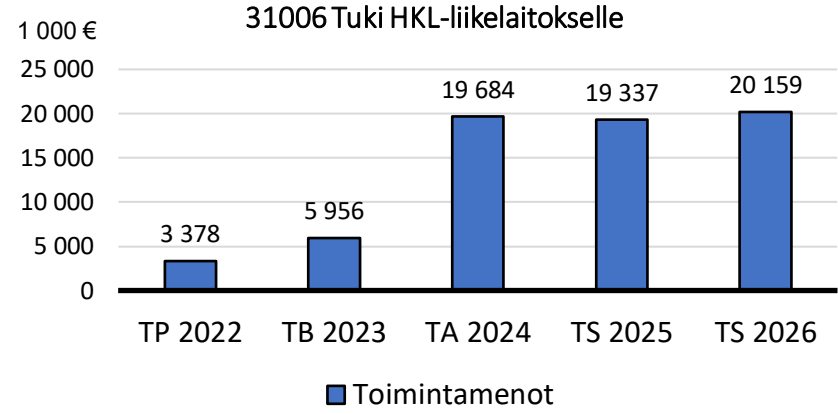
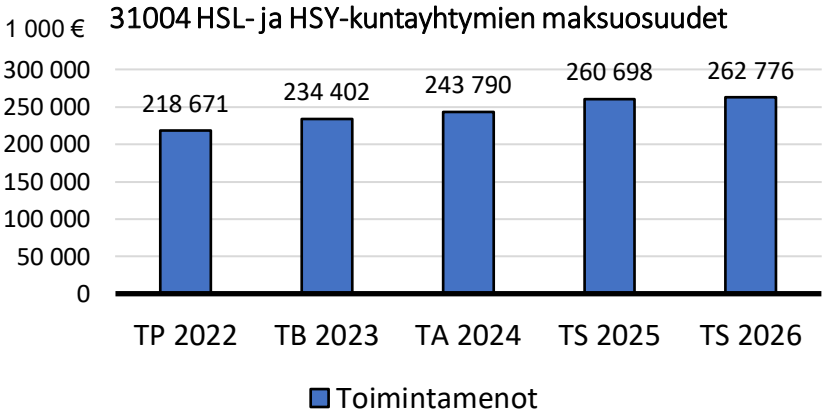

1 000 €	TP 2022	TB 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintakate (€)	6 674	6 487	6 643	6 643	12 672
Muutos (€)		-187	156	0	6 029
Muutos (%)		-2,8 %	2,4 %	0,0 %	90,8 %

Vuosien 2022-2023 osalta käytetty vertailukelpoistettuja lukuja

- Vuoden 2024 talousarvion **toimintakate paranee 0,2 M€ (2,4 %).**
- Att toimintakate Khs 12.6.2023 ”Raami ja laatimisoheissa” annetun ohjeistuksen mukainen:
 - *toimintakate muodostetaan realistisesti arvioitujen toimintamenojen kehityksen ja tuotanto-ohjelman mukaisesti valmistuvasta asuntotuotannosta tuloutettavien rakennuttamispalkkioiden perusteella. Vuodelle 2026 kohdistetaan aiempien vuosien tuloutuksia.*
- **Muutos lautakuntaesitykseen nähden + 0,1 M€**
 - vuodelle 2023 virheellisesti tehtyjen ICT-vyörytysten (menojen) korjaus.
- **Työttömyys- ja sairausvakuutusmaksujen lasku** mahdollistaa **0,05 M€** uudelleen kohdentamisen tulosbudjettivaiheessa

Joukkoliikenteen tukeminen yht. 281 M€

1 000 €	TP 2022	TB 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintamenot (€)	218 671	234 402	243 790	260 698	262 776
Muutos (€)	2 128	15 731	9 388	16 908	2 078
Muutos (%)	1,0 %	7,2 %	4,0 %	6,9 %	0,8 %

Vuonna 2024 HSL:n maksuosuus on 241,5 M€ ja HSY:n maksuosuus 2,3 M€.

HSL:n maksuosuuden kasvu on seurausta merkittävien joukkoliikennehankkeiden valmistumisesta. Kustannusten matkustajamääriä ja lipputuloja nopeampi nousu näkyy kuntien rahoitustarpeen kasvuna.

HSL:n alustavassa TTS:ssa 2024 – 2026 Helsingin maksuosuus on 262,6 M€ (kasvu 13 %).

1 000 €	TP 2022	TB 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintamenot (€)	3 378	5 956	19 684	19 337	20 159
Muutos (€)		2 578	13 728	-347	822
Muutos (%)		76,3 %	230,5 %	-1,8 %	4,3 %

*02/2022 alkaen HKL-toiminnot ovat sisältäneet vain metroliiketoiminnan, kun raitiotieliiketoiminta siirtyi Kaupunkiliikenne Oy:n

Toimintamenojen kasvu 13,7 M€ (230 %), johtuu infrainvestointien rahoittamiseen käytettävien lainojen korkojen noususta sekä Länsimetron vastikkeiden noususta. Tuessa on huomioitu myös Kampin metroaseman liukuportaan alaskirjaus 2,0 milj. euroa.

Kaupungin tuella HKL kattaa ne menot, joita se ei pysty laskuttamaan HSL:ltä tai muulta taholta.

1 000 €	TP 2022	TB 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintakate (€)	-8 650	-10 900	-19 868	-23 026	-26 217
Muutos (€)		-2 250	-8 968	-3 158	-3 191
Muutos (%)		26,0 %	82,3 %	15,9 %	13,9 %

*Kaupunkiliikenne Oy aloitti toimintansa 02/2022

Toimintakate heikentyy 9,0 M€ (82,3 %), koska KLOy:lle maksettava palvelukorvaus kasvaa HSL:ltä laskutettavaa infrakorvausta enemmän.

Korvausten nousu aiheutuu Raide-Jokerin sekä Kalasatamasta Pasilaan -hankkeen valmistumisesta. Palvelukorvausta nostaa lisäksi yleisen korkotason nousu. Infrakorvauksen korko on laskennallinen, eikä muutu.

Raide-Jokeri sisältyy täysimääräisesti vuoden 2024 palvelukorvaukseen, Kalasatamasta Pasilaan31 -hanke vuoden 2025 palvelukorvaukseen.

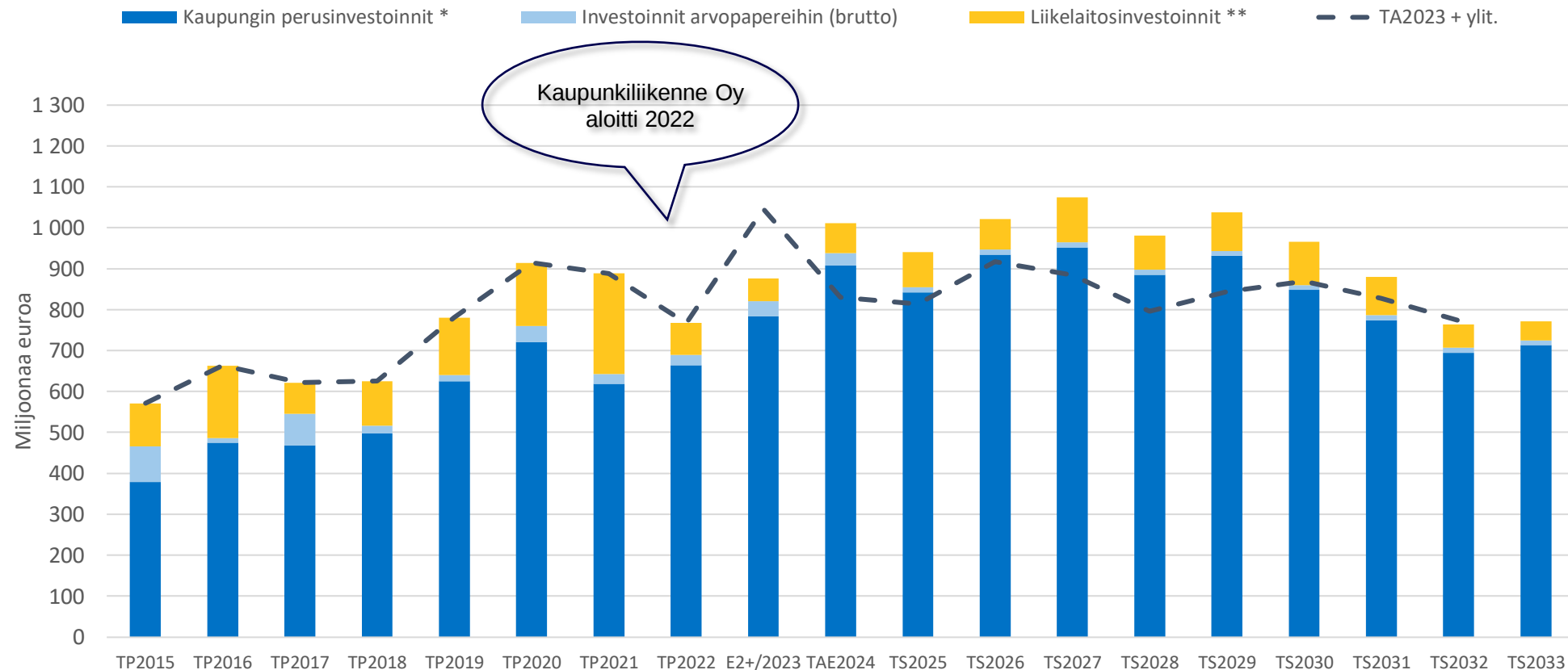
Yhteensovitettu Kunta-Helsingin tuloslaskelma

Miljoonaa euroa	TP 2022	TA 2023	Enn 2023	TAE 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	1 285	1 328	1 329	1 336	1 341	1 337
Toimintamenot	-5 126	-2 816	-2 938	-2 965	-3 149	-3 207
Toimintakate	-3 842	-1 489	-1 609	-1 629	-1 808	-1 870
Verotulot	4 100	1 960	2 068	1 842	1 923	2 014
Valtionosuudet	378	186	195	261	359	364
Rahoitustuotot ja -kulut	97	129	168	151	140	136
Vuosikate	733	786	822	625	614	643
Poistot ja arvonalennukset	-387	-363	-367	-373	-380	-387
Satunnaiset erät	1					
Tilikauden tulos	347	424	454	252	233	256
Varausten ja rahastojen muutos	17	3	6	-1	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	364	426	460	251	233	256

Kaupungin investoinnit ml. Liikelaitokset 9,4 mrd. euroa vuosina 2024 – 2033 lautakuntaesitysten mukaisesti

- TA2024: 1 012 M€
- TS2025: 940 M€
- TS2026: 1 021 M€
- **Yht. 2 973 M€**
- TAE2024:n 10-v ohjelma **1 Mrd €** suurempi kuin **TA2023:n** 10-v ohjelma
- Investointiohjelma kasvanut huomattavasti, vaikka **joukkoliikenne investoinnit siirtyneet** Kaupunkiliikenne Oy:lle

Kaupungin (ml. liikelaitokset) investoinnit vuosina 2015 - 2033

* Investoinnit esirakentamiseen, rakennuksiin, katuihin ja liikenneväyliin, puistoihin ja liikunta-alueisiin sekä irtaimen omaisuuteen.

** Pääosin joukkoliikenneinvestointeja

Tilainvestoinnit 3,2 mrd. € vuosina 2024 – 2033

Valtaosa kategoriassa ”turvallisuus, terveellisyys ja toimintavarmuus”

Uudisrakennushankkeisiin, korvaaviin uudisrakennuksiin ja laajennuksiin käytetään vuonna 2024 yhteensä 159,6 M€.

Suurimpia vuonna 2024 alkavia uudisrakennushankkeita ovat Kruunuvuorenrannan palvelukortteli (68,9 M€), Malmin lastenkodin ja perhearviointi (20,84 M€) ja Lpk Jäkälän korvaava uudisrakennus (12,65 M€).

Korjausrakennushankkeisiin on vuodelle 2024 varattu talousarviossa yhteensä 226,9 M€.

Suurimpia alkavia korjausrakennushankkeita vuonna 2024 ovat Kontulan ala-asteen ja päiväkodin perusparannus (38,1 M€), Yrjönkadun uimahallin (21,9 M€) ja Oulunkylän jäähallin perusparannus (20,7 M€).

Suurimpia vuonna 2024 jatkuvia rakennushankkeita ovat Finlandia-talon perusparannus (136,5 M€) sekä Pasilan peruskoulun ja päiväkodin rakentaminen (56,6 M€)

LTK esityksen mukaisesti

Miljoonaa euroa

450

400

350

300

250

200

150

100

50

0

2024

2025

2026

2027

2028

2029

2030

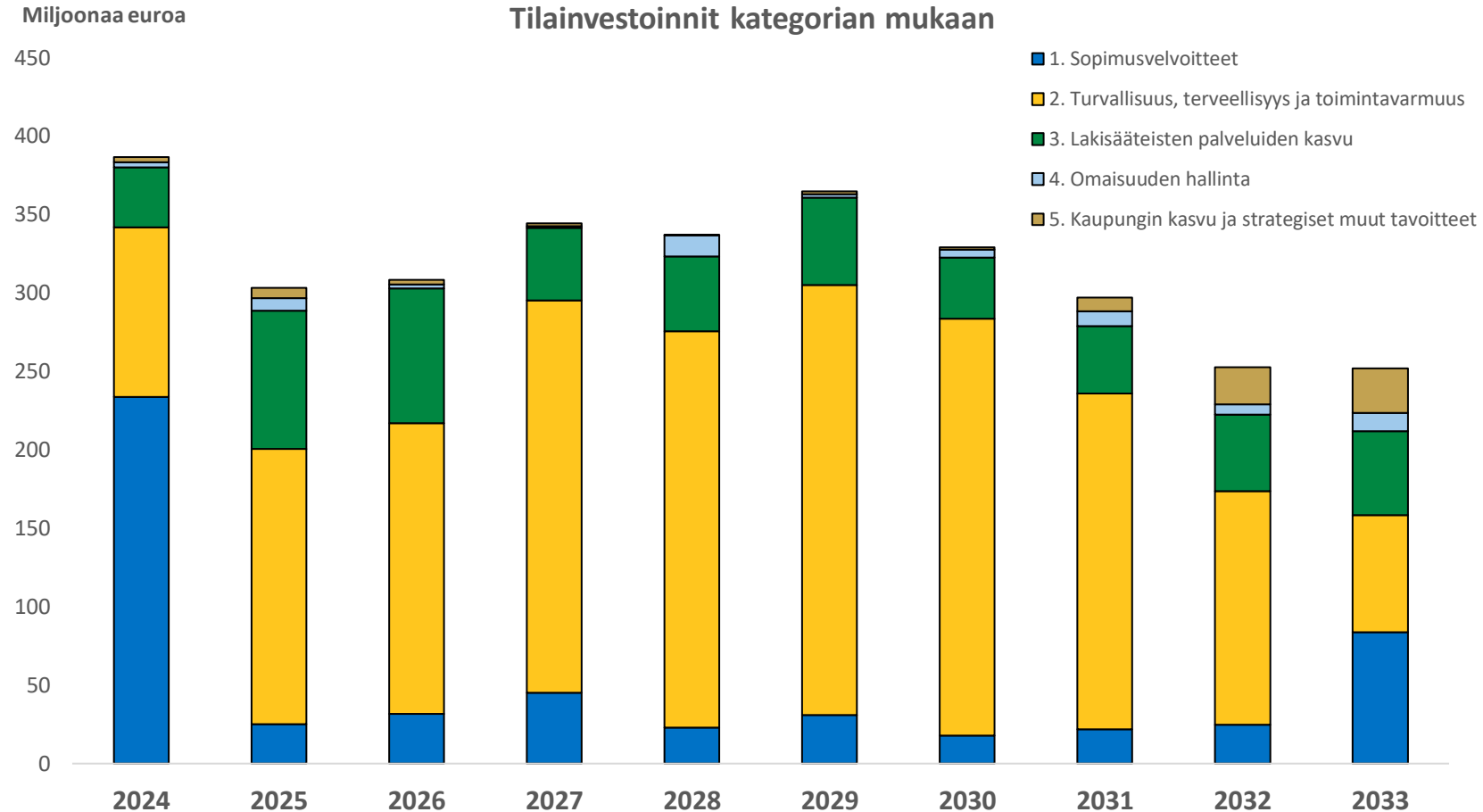
2031

2032

2033

Tilainvestoinnit kategorian mukaan

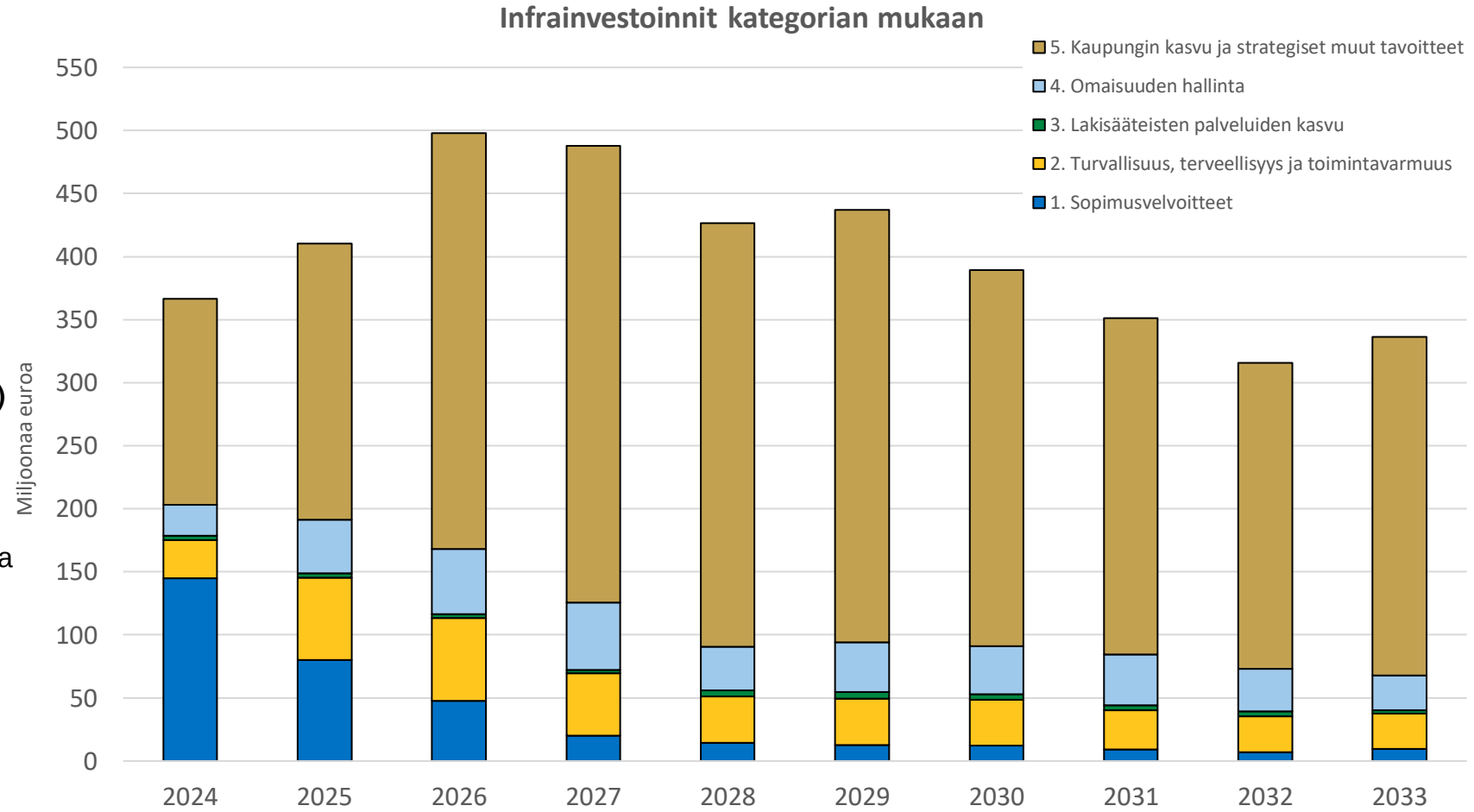
- 1. Sopimusvelvoitteet
- 2. Turvallisuus, terveellisyys ja toimintavarmuus
- 3. Lakisääteisten palveluiden kasvu
- 4. Omaisuuden hallinta
- 5. Kaupungin kasvu ja strategiset muut tavoitteet

Infrainvestoinnit 4,0 mrd. € vuosina 2024 – 2033

Valtaosa infrainvestoinneista kategoriassa ”kaupungin kasvu ja strategiset muut tavoitteet

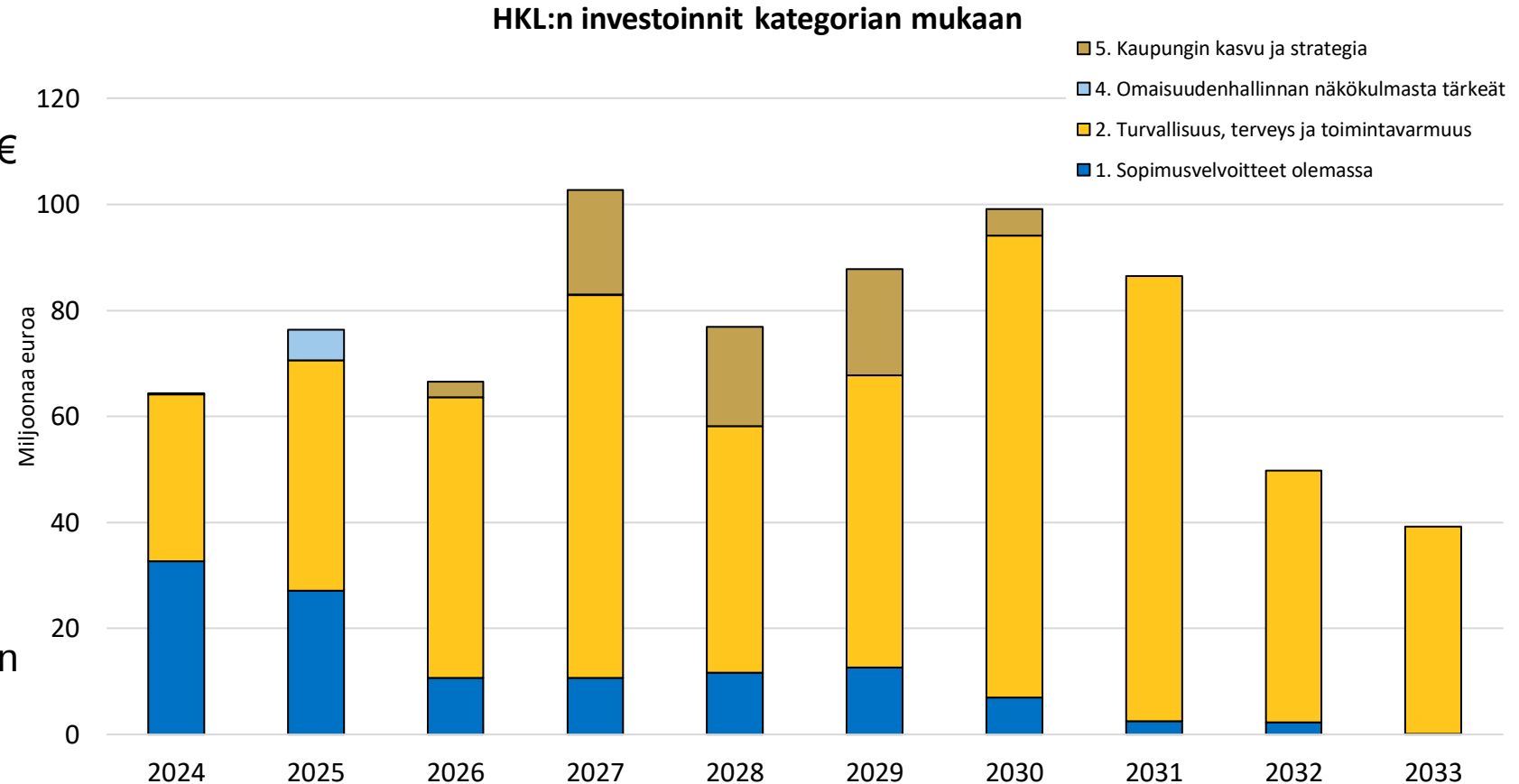
- Ohjelmoitu raamin mukaisesti.
- **Vuonna 2024 infrainvestointeihin käytetään yhteensä 370 M€.** Taloussuunnitelmakauden lopulla investointitasoa nostavat erityisesti projektialueiden infrarakentaminen sekä katujen ja liikenneväylien rakentaminen.
- Merkittävimmät infrahankkeet taloussuunnitelmakaudella 2024 – 2026 ovat **Kalasataman (113 M€), Länsisataman (99 M€) ja Pasilan (67 M€)** projektialueiden infrarakentaminen sekä **Kruunusillat-hanke (144 M€).**
- Katujen ja liikenneväylien perusparantamiseen ja liikennejärjestelyihin on varattu TS-kaudella yhteensä 285 M€ (**sisältäen mm. siltojen peruskorjaukset 89 M€** sekä jalankulun ja pyöräilyn väylät 77 M€).

HKL:n investoinnit 750 M€ vuosina 2024 – 2033

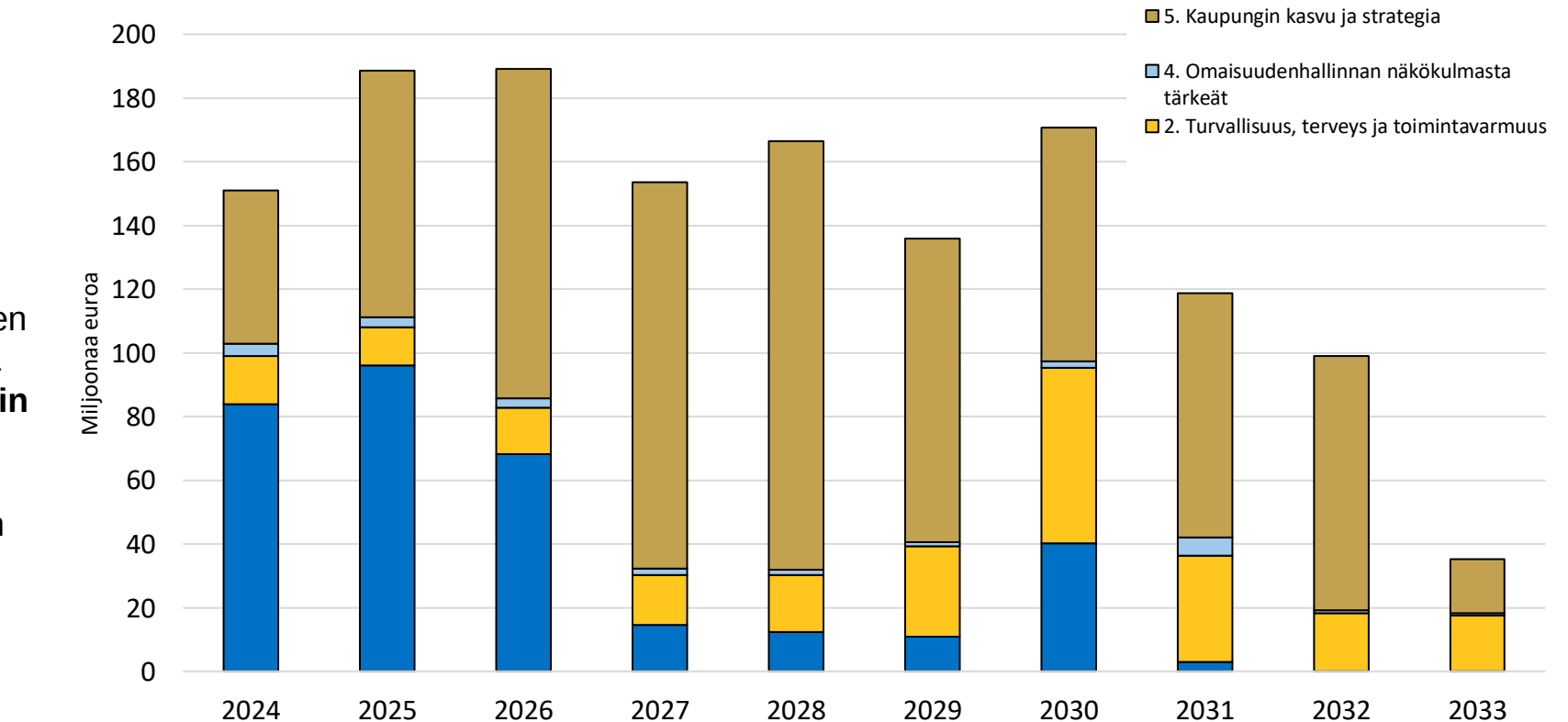
Valtaosa kategoriassa ”turvallisuus, terveys ja toimintavarmuus”

- Vuositasolla noin 80 – 100 M€
- 2024-2026 raamin mukaisesti 140 M€
- 10-v investointisuunnitelma
2024 – 2033 yhteensä 749 M€
- Mm. rautatientorin metroaseman
peruskorjaus 82 M€, Metron
liikenneohjausjärjestelmän
uudistaminen 66 M€, Itäkeskuksen
metroaseman peruskorjaus 36 M€,
Herttoniemen metroaseman
peruskorjaus ja kaupunkikehittäminen
33 M€

Kaupunkiliikenne Oy:n investointiesitykset 1 410 M€ vuosina 2024 – 2033

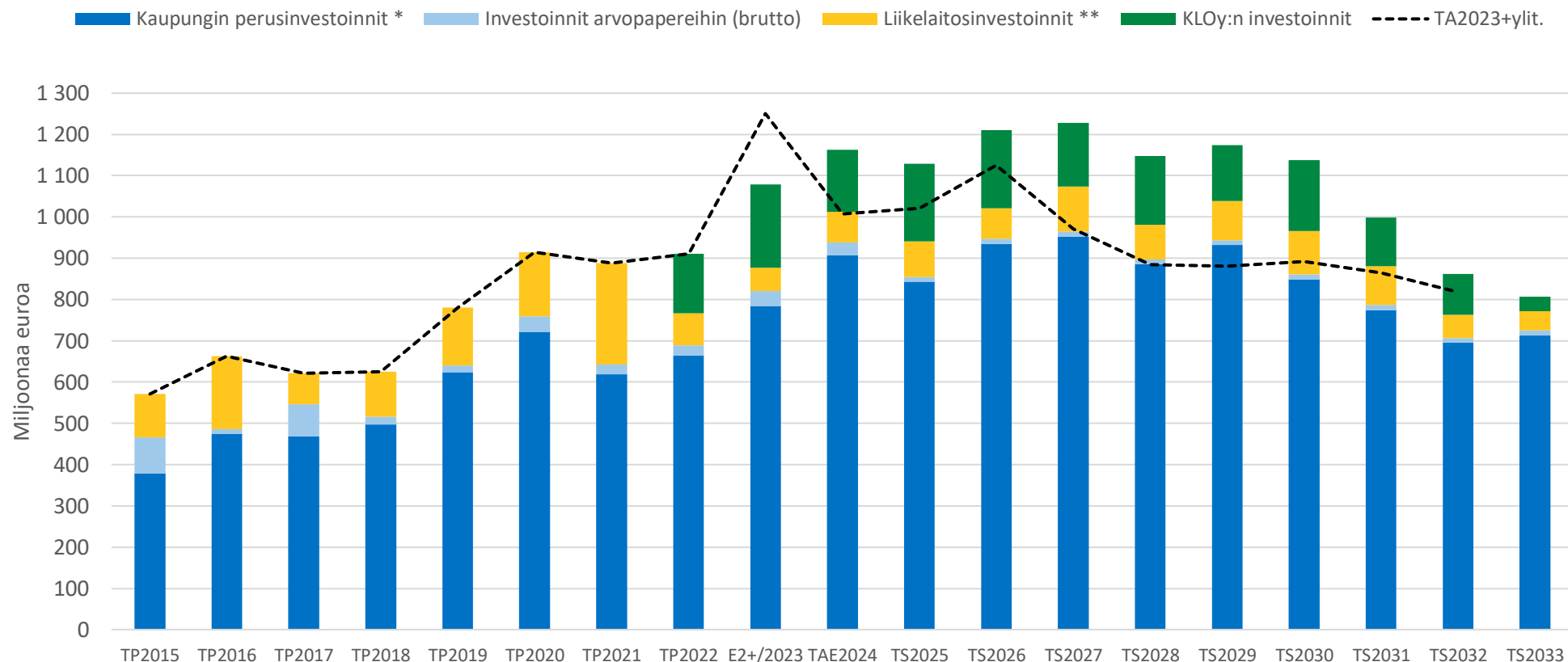
- Vuositasolla noin 150 – 200 M€, joista **noin puolet** on palvelukorvausinvestointeja.
- **Valmius toteuttaa Länsi-Helsingin, Viikki- Malmin- ja Länsisataman pikaraitiet sekä Kalasatama- Pasila ja Eiranranta – Hernesaari raitiotiet. Hankkeet päätetään erikseen.**
- KLOy:n palvelukorvausinvestointien **käyttötalousvaikutus näkyy** hankkeiden käyttöönoton jälkeen **palvelumaksussa Kaupunkiliikenne Oy:lle sekä Helsingin kaupungin HSL-maksuosuudessa.**
- Palvelukorvausinvestoinnit huomioidaan myös kaupungin alijäämärajoitteen laskennassa.
- Muut kuin palvelukorvausinvestoinnit sisältyvät yhtiön ja HSL:n väliseen liikennöintisopimukseen. **Näistä noin 1/2 tulee kaupungin maksettavaksi HSL-maksuosuudessa.** Loput HSL kattaa lipputuloilla, ja vähäiseltä osin valtion tuella

Kaupungin investoinnit ml. Liikelaitokset ja Kaupunkiliikenne Oy 10,9 mrd. euroa vuosina 2024 – 2033

Kaupungin (ml. liikelaitokset) ja Kaupunkiliikenne Oy:n investoinnit vuosina 2015 - 2033

- **TA2024: 1 163 M€**
- **TS2025: 1 129 M€**
- **TS2026: 1 211 M€**
- **TAE2024:n 10-v ohjelma 1,3 mrd. € suurempi kuin TA2023:n**
- **Kaupungin investointien tulorahoitus-%**
 - 2024: 62,6
 - 2025: 66,2
 - 2026: 63,5

* Investoinnit esirakentamiseen, rakennuksiin, katuihin ja liikenneväyliin, puistoihin ja liikunta-alueisiin sekä irtaimen omaisuuteen.

** Pääosin joukkoliikenneinvestointeja

Yhteensovitettu rahoituslaskelma 2024- 2026 ja alijäämärajoite

Yhteensovitettu Kunta-Helsingin rahoituslaskelma

Miljoonaa euroa

		TP 2022	TA 2023	Enn 2023	TAE 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminnan rahavirta	Vuosikate	733	786	822	625	614	643
	Satunnaiset erät						
	Tulorahoituksen korjauserät	-81	-116	-99	-93	-74	-73
Investointien rahavirta	Investointimenot	-767	-893	-877	-1 012	-940	-1 021
	Rahoitusosuudet investointimenoihin	8	9	9	14	14	9
	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	98	174	156	99	76	76
Toiminnan ja investointien rahavirta		-9	-39	11	-368	-311	-367
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset	Antolainasaamisten lisäykset	-50	-86	-91	-93	-73	-73
	Antolainasaamisten vähennykset	105	85	90	92	90	87
Lainakannan muutokset	Pitkäaikaisten lainojen lisäys	115	100	100	250	190	260
	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-77	-52	-47	-58	-67	-77
	Lyhytaikaisten lainojen muutos						
	Oman pääoman muutokset	-15					
	Muut maksuvalmiuden muutokset	200	1	12	24	20	17
Rahoituksen rahavirta		280	48	64	215	159	215
Vaikutus maksuvalmiuteen		271	9	74	-153	-152	-152

Vuosien 2022 ja 2023 toteutuneet toiminnan ja investointien rahavirrat mahdollistavat korkean investointitason 2024-2025

Alijäämärajoite M€	TP 2020	TP 2021	TP 2022	E2+ 2023	TAE 2024	TS 2025	TS 2026
Joukkoliikenneinvestoinneilla (KLOy) korjattu toiminnan ja investointien rahavirta = alijäämä	-9	-90	-113	-138	-459	-374	-424
Suurin sallittu alijäämä			-275	-285	-294	-303	-312
Erotus			162	147	-165	-71	-112
			73				

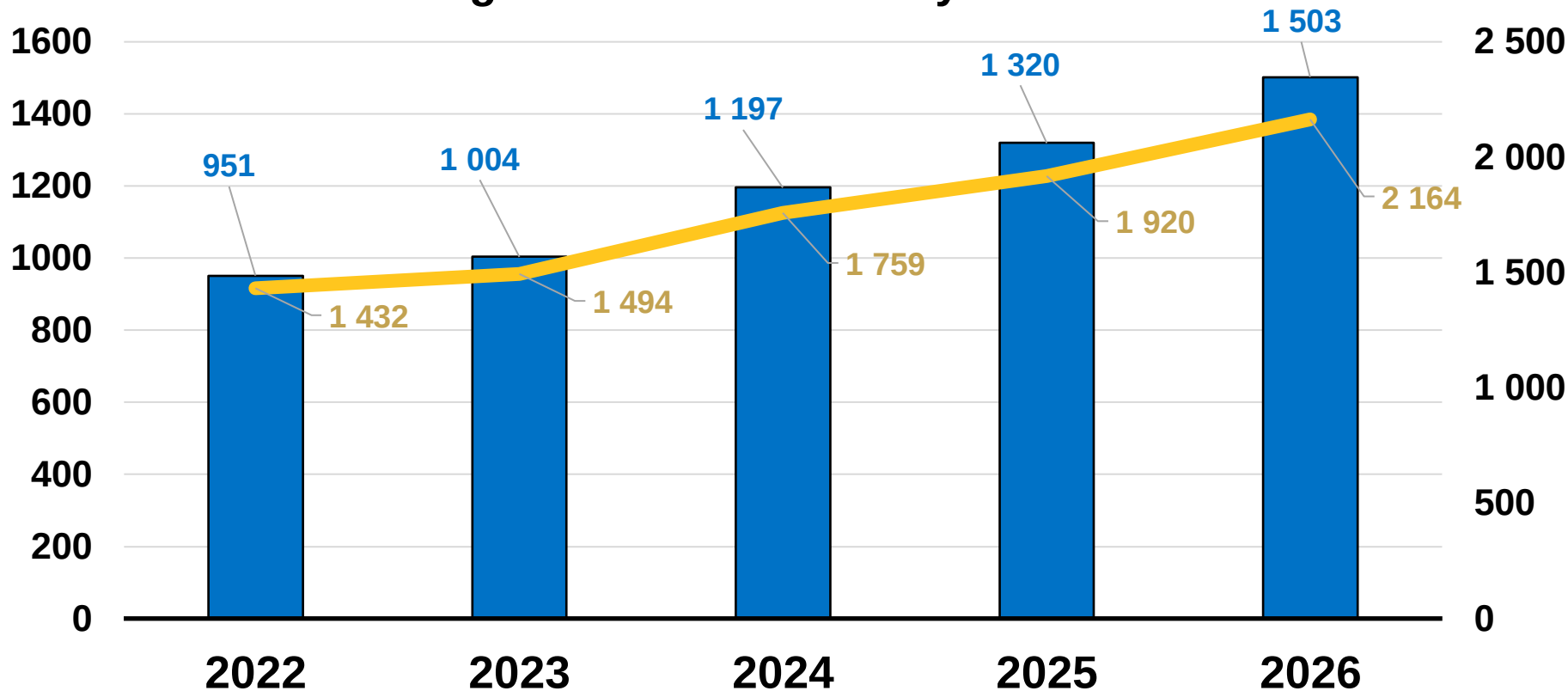
Kumulatiivisesti

Lainakannan kehitys yhteensovitetussa rahoituslaskelmassa 2024-2026

Lainakanta, M€

Lainat, €/as.

Helsingin lainakannan kehitys 2022 - 2026

Lainakanta kasvaa 553 milj. eurolla vuodesta 2022.

Asukaskohtaisesti 1 432 eurosta 2 164 euroon / asukas

Valtiorahoitteinen sosiaali,- terveys- ja pelastustoimiala

Sotepe tuloslaskelma

	Ennuste 2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toimintatulot	194 400	200 100	203 100	198 100
Toimintamenot	-2 796 000	-2 890 105	-3 050 677	-3 147 725
Toimintakate	-2 601 600	-2 690 005	-2 847 577	-2 949 625
Valtion rahoitus	2 601 541	2 699 551	2 879 819	2 981 868
Korkotulot		3 004	3 010	3 015
Vuosikate	-59	16 000	31 409	31 415
Poistot	-16 000	-16 000	-16 000	-16 000
Tilikauden tulos	-16 059	0	15 409	15 415

- Vuoden 2023 ennustettu **alijäämä katettava vuoden 2026** loppuun mennessä
- Vuonna 2024 tavoitellaan 0-tulosta, vuosina 2025 ja 2026 katetaan vuoden 2023 ennustettu alijäämä
- Koko maan rahoituksessa HVA-indeksissä huomioitu työttömyysvakuutus- ja sairausvakuutusmaksun lasku Helsingissä arviolta 7,1 M€ verrattuna kaupungin laatimisohe
- Valtion kokonaisrahoituksessa huomioitu mm. seuraavat tehtävämuutokset: hoitotakuun toteutus, kansallinen mielenterveysstrategia, lastensuojelun vähimmäishenkilöstömitoitus, oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen

Pormestari Juhana Vartiainen

Talousarvioprosessin eteneminen

Hel.fi/talousarvio